

**Tudor Arghezi
Geo Bogza
Maria Banuș
Mihail Crama
Victor Felea
Vasile Nicolescu
Nichita Stănescu
Marin Sorescu
Aurel Hancu
Ana Blandiana
Nicolae Prelipceanu
Mariana Bojan
Vasile Dan
Virgil Mihaiu
Ion Cristofor
Marta Petreu
Petru Romoșan
Gabriel Cojocaru
Aura Christi
Adrian Suci
Nina Hoza**

Álmodtam, hogy álmodom • Visam că visez

ISBN 978-606-534-103-6

Beke Sándor Ráduly János

Álmodtam, hogy álmodom

Beke Sándor • Ráduly János • Álmodtam, hogy álmodom

Versfordítások a román költészetből

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ

MÚZSÁK AJÁNDÉKA

Beke Sándor Ráduly János

***Álmodtam,
hogy álmodom***

Sorozatszerkesztő:
Beke Sándor

Beke Sándor Ráduly János

Álmodtam, hogy álmodom

Versfordítások
a román költészetből

**Erdélyi Gondolat Könyvkiadó
Székelyudvarhely 2020**

AZ ERDÉLYI GONDOLAT
SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA

BEKE SÁNDOR (igazgató)
BRAUCH MAGDA
CSEKE GÁBOR
CSEKE PÉTER
CSIRE GABRIELLA
GÁBOR DÉNES
P. BUZOGÁNY ÁRPÁD
PÉNTEK JÁNOS

© Beke Sándor, 2020
© Ráduly János, 2020
© Erdélyi Gondolat Könyvkiadó, 2020

ISBN 978-606-534-103-6

***ÓDA AZ EPERFA
ALATT***

*Ráduly János
fordításai*

Tudor Arghezi
(1880–1967)

MÉLABÚ
(*Melancolie*)

Találkára mentem akkor,
Mikor forrt a tónak mélye,
S vékonyka függönyét tűvel
Döfte át a csillag fénye.

Amíg nem jött, vágyakozva
Fürkészttem a messzeségbe,
Tűnő órák leplük szótték
Szálaikat öltögetve.

Látom, elhagyott ösvényen
Sietve jön hozzám végre,
Már sóvárgó vágyat érzek:
Bárcsak csalódhatnék benne.

Geo Bogza
(1908–1993)

AZ ORGONA
(*Orga*)

Képzeltetek el egy nyárfasort.
Képzeltetek el nyárfasort a holdfényben.
Képzeltetek el egy nyárfasort a viharban.
Képzeltetek el egy nyárfasort a Holdról nézve.

Képzeltetek el egy Végtelen oszlopú Orgonát.
Képzeltetek el egy Végtelen oszlopú Orgonára
írt zeneművet.
Gondoljatok arra, aki zenét ír majd a Végtelen
oszlopú Orgonára.

A FOLYAM EMBEREI
(*Noi, oamenii fluvii*)

Mi, a folyam emberei,
akik bekalandozzuk a kerek világot,
s utánunk a vizek titkos mélyében
annyi ellentmondás, annyi élet, annyi halál marad,
bátrak vagyunk akkor is, ha megkínózik a zuhatag,
vagy ha posványos mocsarakba jutunk.

Posványos mocsárban, akár zuhatagban
őrizni fogjuk a tiszta életet,
s ha néha megtör a sziklarengengeteg,

hogy örökre elveszettnek hisszük magunk,
mi, a folyam emberei
újból életre támadunk,
s elindulunk rögvest
új partok felé
a szenvedés és öröm élő magvaival.

Mi, akik magunkban sűrítjük öt kontinens
kétségeit,
s hordozzuk vállainkon vitorlák ezerét,
mi, a folyam emberei,
akiket szétmorzsol a sziklarengeteg,
akár iszapsírba ránt
a mély,
mi, a folyam emberei,
lelkесedni tudó, szigorú, töprengő
férfiak maradunk.

Maria Banuş
(1914–1999)

ÓDA AZ EPERFA ALATT
(*Odă sub dud*)

az eperfa alatti
asztalra kirakom
írószerszámaimat

a lombok közti fény
titkon felém dob
egy aranyló csönd-krajcárt
fogaim közt ki is próbálom
igen
valódi arany

köszönöm fény
köszönöm fa
szólok hozzájuk udvariasan
mint ahogy megtanították
a költészet
hét éve alatt

aztán az asztal körül járva
elskandalom az ódámat
érzem
talpam alatt cuppogva
mállnak szét — férgek gyanánt —
a fekete eperszemek.

KÖRMENET

(Procesiune)

Ezt a követ fölemeljük
elvisszük magunkkal
ő lesz a gyermekünk
ő lesz az öregünk
ő lesz a házunk
elvisszük magunkkal
ő lesz az Isten
elvisszük
sírhanostól
bölcsestől
fölemeljük tehát
s elvisszük magunkkal.

A DARÁLÓ

(Râșnița)

A régi darálót elvittem a köszörűshöz,
azt mondta: „efféléket nem élezünk”.
A fejem rögtön megöregedett,
reszketni kezdett.
Én a sárgaréz hengert, nagyon nehezen,
megvékonyítottam, évszázadnyi
izzó reflexet igényelt,
és hazavittem.

SOK SZÓ

(Multa cuvinte)

A sok szétszóródott szó
magvakat szül
nem tudom mi lesz belőlük
talán elhalnak
talán kaktusszá válnak
piros labodává
petrezselyemmé
esetleg
ha hiszünk a jóslatokban
császári liliomként
lengedezik majd.

A RÚNÁK

(Runa)

Öreganyám
a mi sebeink ősi rúnák
nem tudom a számukat
meg sem bírom nevezni
mindannyiunk
alázatos sebeit

FAKÉNT

(Pomul)

A tárgyak kihulltak a kezedből
a pohár eltörött a földön
házi öltönyödre

tömérdék zsebet varrtál
a kulcsoknak
a pohárnak
a kanálnak
az egyik kézzel kapaszkodtál
a sétatobba
másikkal a bútorokba
faként álltál
egy évszázadon át
száraz faként
most megfeketedett üres dióid
nem zörögnek
elnémultak

MÁRCIUSI ALKONYAT

(Amurg de martie)

Tyúkok között heraldikás kakas.
Illatozó föld és levegő.
Te is itt vagy,
rügysző fűzfág.
S ti is,
füstös falevelek.
Allegretto? Andante?
Milyen jellemzőtök van még?
Itt vagyunk,
s az esti fuvallat
ránk ereszkedik
kérdőzetlenül.

FÖLDTAN

(Geologie)

Szeletnyi elfogyasztott vajaskenyér
(iskola udvarán, a padon),
falatnyi pózoló, büszke felhő,
szónoklat közben lenyelt jajkiáltás,
szavakká finomult törpefenyő-illat,
üledékes, porhanyó pala,
ez az én hegyem!

LÁTOGATÁS

(Vizita)

A bensőséges, televíziós
szobában üvöltenek a sakálok.
Váratlanul érkeztek,
leültek körkörösén
satnya fenekükre,
és üvöltenek a mi bensőséges,
televíziós szobánkban.

ELTÁVOLODÁS

(Despărțire)

Tőlem eltávolodott a nevem
átment a gázlón
túl van az őszi szélben
tömérdék falevél között
alig halljuk egymást
látom ő a túlsó

partról engem figyel
bűnös ironikus
a mosolya
míg én az ősz méhében
összezsugorodom
térdem homlokomig ér

ŐSZI CERUZA

(Creion autumnal)

Házak, eszközök között járok.
Régebb is voltam itt.
A házak, mint törekeny, kocsonyás
csigák, kidugták látó szarvukat és
nagy tejfoguk egyikét.
Lám, a csillogó ablak alkonyatkor
fájdalmas titokzatosság,
valódi kezdet.
Most a becsukott szemű ablak áll.
Nem jön velem.
Skarlátvörös füstje lassan tovalebben.
Mikor omlott szét, vajon, egykori épsége?

Ő, A VERS

(Ea, poezia)

Egyre inkább
összezsugorodott
most akkora mint a borsónak a szeme
akkora mint a kicsi bors

aprócska
alig látszik
bennem sem találja a helyét
tépi marja
ereim falait
elvegyül a vérrögök között
végül elrohan

Most messze jár
mély álmod alszik
tápláló ereje
a gyermekek álma.

AZ ÁCSOK

(Dulgherü)

Amikor megcsappan a hitem,
hinni fogok az ácsokban.
Ma a hegyi úton találkoztam velük.
Vállukon fehér
fenyődeszkák ringatóztak.
A megcsupaszított, zsenge szálak,
amíg gyalulták őket,
volt dolgaikról, árnyékaikról
beszélgettek.
Engem magukhoz vettek, visszavittek
a dolgaik középebe, a rózsafába.

Mihail Crama
(1923–1994)

MIFÉLE...
(*Ce fel...*)

Miféle Isten ő,
aki meghajlítja vállaimat,
megapasztja fényeimet,
valósággal szertefoszlát?

Kettőnk közül én vagyok
az erősebb, aki meghal,
vállalni fogom a halált.

MUNKÁS ÉVEIM
(*Anii de muncă*)

Csupán a munkás éveimben
hiszek. Teljes erőben vannak,
akárcsak Odüsszeusz okossága,
izomzata, Ithakára való
visszatértekor.

ÁTMEGYEK
(*Trecere*)

Nem akarok gondolkozni. De az óra
jelzi: átmegyek a virágok alatt.

Mámoros leszek,
mint a hegyi sasfióka
első esti felröppenésekor.

MUNKA UTÁN

(După muncă)

A napi munka után
megráztam magam,
akárha eső után. Mosolyogtam.

Este álmomban a fiatal
Dávidot láttam
szarvasok társaságában.

HÚSZ ÉVESEN

(La douăzeci de ani)

Húsz évesen fiatal voltam,
mint a jövő szobrai —
mámorosan figyeltem
a példátlan magányt.

Magam körül zúgást hallottam:
erdők vagy emberek? —
És erős fény előtti
fájdalmat éreztem.

EGYSZERŰ

(Simplu)

Az óra bennem van. Lomhán jár,
mint a leshely felé tartó állatok.
Ilyen egyszerű dolog miatt
semmi szükség
a ravaszságra.

Victor Felea
(1923–1993)

MENNYI SZÓ
(*Câte cuvinte*)

Mennyi szó kell uram
Milyen sok szó kell ahhoz
Hogy elmondjuk a szél
Egyetlen sóhaját
A fa
Mélységes hallgatását.

KÉSZŐ
(*Târziu*)

Áttetsző mélabú
Fehér hold

Mind a lélek
Mind a világegyetem
Titokzatosan mély

S én
Örökre
A tegnapi

Úgy tűnt mássá lettem

De válaszútra
Nincs több lehetőség

Már késő

Vasile Nicolescu

(1929–1990)

SZÁGULDÁS

(*Goana*)

Száguldó vonaton
nincs jó kedélyállapot,
minden visszafelé
rohan,
minden önmagába
fordul,
akár az esés,
akár az elszakadás,
akár a kiűzetés
a mennyországból.
Csak a talpfák,
a föld bordái mozdulatlanok,
azokat az öröklét emészti el.

AZ UTOLSÓ ABLAK

(*Ultima fereastră*)

Ha őt felcsigázza a zene, kitartóan, állhatatosan, orkán-
és macskaszemeivel
átlép egy más életkorba, tovább vándorol,
helyettesíti a madarakat, a tücsköket, a szelet,
az utolsó csillagok szépírását, és addig bolyong,
míg végül beugrik egy ablakon, s ott önmagára talál.

KAGYLÓFELIRAT

(Inscripție pe o scoică)

Hozzátok ide a végtelen oszlopot,
ahol a végtelen kezdődik,
hol szabad emberek járnak táncukat
a hullámok tükrén!

Hozzátok ide a végtelen oszlopot,
ahol a Nap kagylója
aranyporrá váltan szóródik szét
a hullámok vállain.

Hozzátok ide a végtelen oszlopot,
ide, hová lantomat elásom,
s ahol fölriadok, akár a szív,
mikor szerelmesek táncolnak
a hullámok tükrén!

AZ ÉJ

(Noaptea)

Hatalmas kutya, kőből faragott,
minden irányból reám vicsorog.

ÜDESÉG

(Frăgerimi)

Páratlan üdeség lengi körül
a fenyőfát:
pisztrángok által széttöredezett rügyek

az elragadtatott homokon,
az ég szájában szétmorzsolt
fű.

A Nap kénporos szeme alatt,
a fenyőfa törzsén a levegő
tapadóphár,
amely sohasem lakik jól.

ÉJSZAKÁS ÉNEK

(Cântec de noapte)

Égnek a réz-ciprusok.
Fagy üvöltöz messziről.
Vadgesztenye-látnokok
néznek a szemünkbe,
néznek a csillagokba,
néznek az éjszakába.

AZ ŐSZ

(Toamna)

A fák, megzavarodottan a rozsdaszíntől, nem tudják,
mi történik,
s várakozva nyújtják egymás felé fájdalmas ágaikat.
A folyók, miután kifosztották a szivárványt,
önmagukba húzódnak,
s a szív — a hosszú távfutó — ismét
a falevelek előtt.
Az ősz a halhatatlanságot veti el szelíden
a dolgokban.

JÖN IDŐ

(Vine o vreme)

Jön idő, hogy nem is fogod tudni,
mi sajog jobban:
az, hogy folyó széle vagy, avagy virágszirom széle,
amely nem is sejtí, mi történik a dolgokban,
esetleg másképpen,
szíved a folyó szíve lesz s a virág szíve is.

MÉRETEK

(Dimensiuni)

A babhüvelynél, a búzakalásznál, a datolyamagnál
kisebb a puszkagolyó,
akkora csak, akár a ceruzahegy,
akár a tücsök, akár a félkukac,
de hosszabb a halálnál...

HA HATTYÚ LETTEM VOLNA

(Dacă aş fi fost lebădă)

Ha hattyú lettem volna,
nem kellett volna leeresztkednem
a dolgok gyökeréhez,
hogy ússzak közöttük betegen.

Ha hattyú lettem volna,
makulátlanságommal megfékeztem volna
a lihegést, a vergődést,

a földigiliszta s a kígyó lendületét,
magát az éj-hüllőt,

ha hattyú lettem volna.

NAPLEMENTE HÁTSZEGEN

(Apus de soare la Țara Hațegului)

Az ég keresztútján az ég utolsó futama
istenek által megszöött messzeség

áttetsző fátyol amelyen

leselkedő vaddisznó
pontosságával

Salomé táncára
készül a hold.

SZÁRNYAM VAGY

(Țărâm)

Szárnyam vagy, hazám,
szikla, hová nyugodni tér a csillag,
hófehér tisztaság.

Te vagy a végtelen ige: lenni, látni,
s akár az ég, pályád ott ível
az első s utolsó csillag között.

Szárnyam vagy, hazám.

Nichita Stănescu

(1933–1983)

STRESSZ

(*Stress*)

Mikor az ajkán megjelent a mosoly,
messziről úgy tűnt,
egy halott feje hullott alá.
A birs áttetsző illata
engem elidegenít
a szó titkaitól.
Félek rágondolni is.

LÁTÁS

(*Vedere*)

Mint bármely transzparens élőlény,
piszkos lettem a nemlátástól.
A mennyországba nyíló ajtót
egy üveg-lóval zártam le,
azon keresztül láttam egy nyulat,
azon keresztül láttam egy sast,
azon keresztül fölfedeztem egy rókát,
láttam önmagam is, aki meg sem volt születve,
feküdtem a puskagolyó éles bronzán,
zöltségfélék koronáztak,
elő voltam már készítve,
meg is voltam főzve
ehető ételnek.

ÉNEK

(Ellenszenves lett)

(*Cântec*)

Ellenszenves lett a kigondolt test,
rég, barbár nyelven mondta a szavakat.
Élni annyit jelentett, mint élt —
belőlem tehát valami kihalt.

Egy árnyékfolt suhant át rajtam,
tán köröző sastól származott.
Csudaképpen megosztotta a helyet,
ahol megszülettem,
ahol meghalok.

S téged, Nap, az égre ki sírt föl,
hoggy ragyogj, te égő könny?

CSOMÓ 8

(*Nod 8*)

Annyira egyedül vagyok, szerelmem,
mint még soha,
nincs árnyékos lombom, gyökerem sincs,
olyan vagyok,
akár egy tuskó,
amelyen a hóhér
lecsapkodja
a vándormadarak
fejét.
Piros leszek én is a repülni nem tudó
madarak véréből, és nyüszíték,

akár a tuskó,
amelybe baltát vágnak.
Ó, levegőbeli madarak!
Amíg titeket
nem értelek meg, szeretni foglak.
Ahogy titeket megértlek,
többé
sohasem
foglak szeretni!
Ó, halott madarak!

ARS POETICA

Ó, zene, te legtitkosabb
remegés,
ugye, nem szökhettünk át soha
saját fülünk fölé.

Ó, ti illatok, csodaillatok,
néha a ti alagútjaitokon keresztül
igyekszik a szívem
a gyermekkor felé.
Ó, ti színek,
fény-játékok.

Ó, ti szavak, szavak,
melyeket mindig utólag ejtek ki,
akár a mozdony
a fekete lelkét...

Titeket átdöfhet bármilyen szarv,
szavak, ti szavak,

átdöfhet bármilyen szarvnak a vágya,
szavak, nemszavak...

MÁS LEVONAT

(Altă stampă)

Sokasodtak a halottak, mint a férges almák,
mi is elolvadtunk, mint hóban a villám.
Ó, micsoda hőség volt ezen a télen,
micsoda kígyójárás és kiűzetés!
Anyám kacagva ünnepelte a belőle való
sokadik kiűzetésemet —
apám súlyos, közömbös kézzel, a körmével
rámutatott egy kőre,
s volt annyi türelme, hogy elmagyarázza,
mi az értelme.

MINDIG MÁS HARANG ZÚG

(Bate ântotdeauna alt clopot)

Mindig más harang zúg,
térdeim más templomban vannak
és más időben.
Fölöttem más angyal pihen.
Szárnyai alól szólok hozzá:
— Menj, menj, hát nem látod, hogy más vagy?
— Hagyj nyugton — mondja —,
ne bánts,
álmos vagyok,
hagyj még engem...
S ne feledd, hogy te is más vagy!

BÁTORÍTÓ ÉNEK ANDIA ISTENHEZ

(Cântec de încurajare pentru zeul Andia)

Bennem laksz
mint velő a csontban
mint eső a felhőben
mint látás a szemben

De én halott vagyok
akár a puszkagolyó
az újszülöttek
emlékezetében

De én nem vagyok
az a térség
hová kétségbeesve
lezuhant egy csillag

De én te vagyok
a tegnapelőtti
a még azelőtti
a sohasem volt

LÉPCSŐFOKOK

(Trepte)

Rohangáltam egy végtelen peronon,
rohangáltam.

A csend annyira tökéletes volt, hogy nem hallottam
saját rohanásomat,
nem is láthattam a peron nagy kiterjedése,
végtelen volta miatt.

Rohangáltam egy végtelen betonperonon,
rohangáltam.

Hirtelen zúgás támadt, s keresztülhasadt a peron,
én kiestem a reggelből, zuhantam az est felé,
egy rendkívüli est felé,

rohangáltam tovább
egy más, végtelen peronon,
nem hallottam semmit, nem láttam semmit.
S amint rohanva rohangáltam,
hirtelen újabb zúgás támadt,
keresztülhasadt ez a más peron is,
kiestem ismét a reggelből, zuhantam az est felé,
egy rendkívüli est felé,
rohantam az új peronon,
rohantam, rohantam,
rohantam.

IOV MEGKÍSÉRTÉSE

(Încercarea lui Iov)

— Ó, kiált sírva, ó,
adj nékem, az együgyűnek, tanácsot!

Íme:

Bosszúságomra
nem vittem el magammal az asszonyt
a megbeszélt helyre,
ő pedig
mással
érkezett oda!

— Mit tegyek, üvöltöttem, mért hallgatsz, mit
tegyek?

Ha szereted, tégy meg mindent!
Havazz rá, míg megfagy a fehértől.
Csókold a talpait, míg hó borítja
az utat, amelyen jött!
Kínáld föl magad tápláléknak, ha éhes!
Ha nem szereted,
mondd, hogy kurva, mint ahogy az is!

— Te, kiált felém ő,
mondd, mennyire vagy megértő?
— Nem vagyok megértő, én csak létezem.
Annak, aki létezik,
csak életet adhatok.
Egyetlen életet
minden más életek helyett.

ÁLMODTAM, HOGY ÁLMODOM

(Visam cã visez)

Ő csúszkált a lejtős dombon
kezében egy csokor nárcisz volt
nem volt korcsolyája csak csizmája
féltem hogy elesik
fehér menyasszonyi ruha volt rajta
amely meg-megvillant
szürke köpönyege alól
csúszkált mondom
a lejtős dombon
kezében egy csokor nárcisz volt
azt akarta hogy találkozzunk
a jégmező állomásán

a jégmező puszta állomásán
ahol nincsenek vasúti sínek
híre-hamva sem volt
a sínnek.

A HARMADIK TESTAMENTUM

(Al treilea testament)

A tojásból származik,
az ő szférikus tehetetlenségéből ered
sok-sok olyan szerv,
amely szükséges egy pontos gondolathoz.
Úgy nézek a pókra, mint önmagamra,
úgy nézek a tevére, mint önmagamra,
a halakra, a patkányokra, a harkályra,
a papagájra, a Kanopusz-csillagra,
Mártára, a lányra,
a mogyoróra, az odúra, a számumra
és a lázra,
az időre és a Doxa-órára,
a „Smit, Smit, jó, hogy megjöttél,
Mit rejtegetsz a hónod alatt,
Én hordok bús virágokat...”-ra.
Úgy nézek a hegyre, mint önmagamra,
a tengerre, mint önmagamra,
a levegőre, mint önmagamra,
a „föld, levegő, víz, tűz”-re, mint önmagamra,
és rád is,
pontosan rád is
pontosan rád is...
Ó, csak magamra nem tudok ránézni úgy,

mint önmagamra,
csak magamra nem,
magamra nem
magamra nem.

TÁPLÁLÉK

(Hrana)

Megduzzadt a nyelved, ó,
ágyinak, matracnak való!
En meg, Úrnőm, vagyok önnek
bendőjében drága éték.

Marin Sorescu

(1936–1996)

ERUDÍCIÓ

(*Erudiție*)

Olvasok én is,
A tyúk is megérzi,
Mikor ehet
Tojáshéjat.

Ó, divatos barátaim,
Homérosz, Dante, Balzac,
Esetleg más nevűek!
Hasznosítottuk idejében
Könyveiteket, amelyeket
Szétdobáltak
Az udvaron.

Csak a könyvborítókon
Maradt ép
Némi elmeszesült íz,
Amit néha
Hasznosítani lehet.

KÖRKÖRÖSEN

(*Cercuit*)

Az udvaron nyárfa,
Holdfényes teteje rávetül

A függőnytelen szoba belső falára.
Madárfészke
Üres.

Álmomban messze tűnő madarat láttam,
Csodaszép volt,
Természetes, hogy utána repültem.
Úsztam, két karommal vetélőzve,
A levegőben.

Aztán rászálltam egy nyárfa ágára,
Benéztem az egyik ház ablakán,
Amely, nem tudom, mi okból,
Már fentről magára vonta a figyelmemet.

Bent, mély álomba merülten,
Valaki aludt,
Fáradt férfi.

Tőle jobbra, a falon,
Visszaverődött a nyárfa árnya,
De a fészek most is üres volt.

KÉP A TENGERRŐL

(Peisaj marin)

Mikor a tenger
Oly csendes lesz,
Akár az aszfalt,
Jönnek a bálnák,
Hogy öntözzék.

HALHATATLANSÁG

(Nemurire)

A Kárpátok csúcsaitól
Megértettük hogy álmainknak szabad
A csillagokig szállni
Míg arany-, meg uránmezőkön
Nyugtatjuk fejünk.

A baragáni rónán búzakalászosok ringnak
Megannyi lándzsaként
Melyeket Dáriuszék hullattak el
Nos, a Baragántól megtudtuk
Hogy aki pusztítani lép e földre
Szelíd természé válik.

Így minden dologra
Figyelve
Megtanultuk
Miként lehetünk halhatatlanok.

SZÉTHULLÁS

(Roadere)

Szeget ütök a csöndbe.
A csönd annyira tömény,
Hogy szeget üthetek bele,
S fölaggatok rá egy kötelet.
Aztán fejemet a csöndbe dugom,
Lengedezni fog,
Mintha játszó kötél lenne.

LÉTRA

(Scara)

A horizont
Váratlanul létrát
Emelt előmbe,
Fölhágtam hát
Előbb az egekbe,
Majd egy egyszerű négyszögre.

ÉDES ÚT

(Drum dulce)

A fény
Valósággal a hálójába köt..
A méhek roppant alacsonyan szállnak..
S az út édes
A letaposott méhektől.

SZOKRÁTESZ

(Socrate)

Milyen gyönyörű vagy ma,
Büro-k-testvérem,
Ki ide nőttél
Ablakom alá.

Ringásod szépségében
Mámorosan hengegnek
Az ódon gyógyfüvek.

És te, ráadásul,
Egyre ápoltabb vagy.

EGYETLEN ÉLETTEL

(Cu o singură viață)

Tartsátok két kezetekben
A tálcát, a minden napit,
S a kiszolgáló-ablak előtt
Rendben vonuljatok el.

Van napfény, jut
Mindenkinek,
Égbolt is van
S holdvilág.

A föld szerencse-, boldogság-,
S győzelem-illatot áraszt,
Arcotokat
Csiklandozza.

Ne fukarkodjatok hát,
Életminta a szív étvágya legyen,
Hisz az árak alacsonyak.

Most egyetlen étellel is
Megkaparintható végleg
A gyönyörűség asszonya,
Plusz egy zsemle.

Ana Blandiana

(1942–)

REPÜLÉS

(Zbor)

A kórság, amely kínoz,
Nem halálos,
Inkább éltet —
Tartalmánál fogva öröklét,
Az idő rákja,
Következetes sejtburjánzás.
Kérlelt kórság tehát,
Tartós kín, üvegcsengés
A fülsüketítő úrben,
Esés,
De mert végeérhetetlen,
Repülésnek mondják.

A HATÁR

(Hotarul)

Keresem a rossz kezdetét,
Mint gyermekként az eső szélét.
Rohantam, hogy megtaláljam
Azt a helyet, ahonnan majd
Jól láthatom egyfelől az omló
Esőt, másfelől a derült eget.
De az eső mindig megállt,
Mielőtt a széléhez jutottam volna,

Aztán ismét hullni kezdett,
Hogy ne lássam, meddig tart a derült ég.
Azóta felnőtté váltam,
Futok most is
Megtalálni azt a helyet,
Mely a jótól
Elválasztja a rosszat.
De a rossznak mindig vége,
Még mielőtt a széléhez jutnék el,
Aztán újramezdi megint,
Hogy ne lássam, hol a jónak a határa.
Keresem a rossz kezdetét sorra-sor
Ezen a felhős,
Olykor napos földtekén.

NEM ÉNEKLEM A FALEVELET

(Eu nu cânt frunza)

Én
Nem éneklek a falevelet,
Csak a zsenge halált,
Amely a falevélben bujkál,
Nagy, végtelen
Mámor-ország ez,
Amelybe, ha valaki belép,
Elfelejt visszatérni,
Inkább meghal,
Hogy boldogabb,
Még boldogabb lehessen.
A növények,

Mivel arra képtelenek,
Hogy elmondják,
Amit látnak,
Ebből a gyermekvilágból
Bármikor visszatérhetnek.
Minket ettől a világtól
Egy másfajta
Titokzatos, nagy pusztulás
Választ el.
Én
Nem éneklek a falevelet,
Csak a zsenge halált,
Amelyet a falevél évente
Egyszer megálmodik.

DÉR

(*Bruma*)

Maholnap elfelejtek beszélni,
S a megkeresztelt pillanatok hosszú
Nevűek lesznek,
Hogy nem ejthetők ki többé
Egyetlen másodperc alatt...
A dér a nagy faleveleken hallgatózik,
Mekkora csend következik most:
Senki sem fogja tudni,
Ki hall jól,
Vagy ki képes egyetlen szó kimondására.
Dér a nagy faleveleken.

ÉSZAK

(Nordul)

Nem is aljasságból csalunk,
Csupán járatlanságból.
Hév lélekkel azt sem tudjuk,
Kik s mik vagyunk.
Hátunk mögött ismeretlen elődeink,
Előttünk meg ismeretlen utódaink.
Mit tudunk már? Kit ismerünk?
A mozgásunk bizonytalan:
Lépünk egyet, ismét egyet, majd tovább,
S útra kelünk vágyakozva,
Épp ellenkező irányba.
Ha valaki válaszolna kérdésünkre:
Hol van észak?
Homlokunkon
Megrezdülnek hajfűrtjeink
A futó idő szelében.

ZSOLTÁR 2

(Psalm 2)

Te, aki téli alvásra
Szoktattad a medvéket, engem
Mikor oktatsz ki, hogy mi az álom?
Nem örök alvásra gondolok.
Tudod,
Éretlen vagyok még
A halálra.
De aki végighajózik
Két szemgolyómon,

Nem kunyerál-e számodra
Nemlét-vihart?

ANYÁM

(Mamă)

Anyám, legelső sírhelyem,
Forró vaksötétség, melyet buta
Türelmetlenséggel hagytam el,
Pedig földjének minden röge
Akadályozta hiábavaló
Indulásomat,
Megbocsátod-e ezt az elsietett
Feltámadást, mely elszakított tőled,
S amely, mint fénytől a fény,
Egy másfajta halál felé sodor?
Egyre hidegebb van,
Belém karol az idegenség,
Hátam mögött eltűnik a visszaút,
Oly távol estem tőled,
Hogy közénk templomok épülhetnek,
Ahol könyöröghetünk.

TAGLEJTÉSEIM

(Fiecare mișcare)

Taglejtéseimet
Egyszerre több tükör
Mutatja,
Pillantásaim önmagukkal
Többször is

Összetalálkoznak,
Már feledtem,
Közülük
Melyik az igazi,
És ki
Utánoz.
Hát így,
Most félek az álomtól,
És röstellem
Állapotomat.
Szerintem minden
Reggelnek megszámolhatatlan
Napja van,
Az én egyetlen
Napom roppant
Unalmas.

GYANAKVÁS

(Bänniäla)

Szabad-e a virág,
Melynek pontosan kijelölték
A kinyílás
És a hervadás időpontját,
Előírták illatát,
Melyet árasztania kell,
Színét, melynek lángolnia kell?
Ő azt mondja, igen.
A szirmok is sorra igent mondanak,
A porzók is, a finom pilleszálak is,
A levelek is, a nyakrész sugár
És törékeny tornya is. Igen.

De hát mi a szabadság? Kérdem
Zavartan, gyanakvóan, választ várván.
Micsoda kérdés! Szól csodálkozva
A sziromból kileső angyal.

KOMPROMISSZUM

(Compromis)

A fény és sötétség összebékítése
Nem árnyék,
Mint ahogy nem mocsár a tenger
És föld megbékítése sem.
Álmodban nyújtsad magasra a kezéd,
S ne lélegezz, míg meg nem érinted
A feléd hajló kezem ujjbegyeit —
Testünk lágy részei fölött
Álmodó karjaink
Képeznek majd átjárható
Pallókat.

TEST

(Trup)

Csupa dicsfényt
A szó köré...
Nyilván, tapintható dicsfényt,
Sőt, élvezetesen,
Ugyanakkor
Áttetszőt is,
Kicsit átjárhatót.
Dicsfényt, mely ostromozható,

Éhezhető, erőszakolható, megölhető,
Vagy — adott pillanatban —
Önmagától is meghal,
Ha már feladatát teljesítette,
És világított, lángolt — jelként —
A kincs fölött.

GÖRGŐZNEK

(Pe role)

Ők fülsüketítő zajjal
Görgőznek,
Szemük merőn feszül a monitorra,
Meg sem látják a hulló faleveleket,
A távozó madarakat,
S míg görgőznek,
Fölöttük tovaszállnak életeik
Évszakai,
Évei, évszázadai,
Föl sem fogják a világ menetét,
Görgőznek a való lét
Árnyékai között,
Melyeket megfoghatóknak ítélnek,
Élőlények között, miket embereknek
gondolnak,
Gépek között,
Melyeket más gépek hoztak létre
Saját képük hasonlatosságára,
Majd az égből az Isten is
Leszáll,
Megtanul görgőzni,
Hogy őket megmenthesse.

MÉRT NE TÉRHETNÉK VISSZA?

(De ce nu m-aș întoarce?)

Mért ne térhetnék vissza
A forró szélről megsatnyult fák közé,
A csapatnyi falevelekhez,
Amelyek vijjognak, mint a madarak,
Az őrült falevelek közé,
Melyek elvegyülnek a seregélycsapatban,
Hogy áldozattá váljanak.
Mért ne térhetnék vissza
A szél dúlta tengerpartra,
A száradt ikrákhoz, korhadó algákhoz,
Ahol halak, levelek, madarak között
Hemperegnék,
Zokogó zsákmányként,
Az égető napon,
A sós hóban.
Ott te rám találnál, s elhagynál ismét.
Ó, tenger,
A testem ugyan szülhet utódokat,
De a lelkem soha.

Aurel Hancu

(1940–)

ANYÁM

(Mamă)

Anyám,
te a rügyekkel versenyzel,
a virágokkal, amelyek tested
minden hajlatában termőre fordulnak,
anyám,
te csodás kertként folyton kivirulsz,
ágaidat édes, illatos gyümölcsök
ringatják, eged akár a
pillangó szárnya,
aranyló virágportól
hamvas,
gondjaidban félénk madár repdes,
anyám,
te már mély, megőszült csend vagy,
dús fény,
amely árnyéktalan.

A KÖR ÉNEKE

(Cântecul cercului)

Megkésett gólyák szállnak az alkony
köd-hullámain,
lángol a lányok szelíd mellének
mécsese,
a láthatár fölött
bárány hangja ég

egy rövid falevélen,
s a tárgyakban gyarapszik az álom.

A HEGEDŰ

(Vioara)

Vele az égbolt is
zokogott.
A két földnehéz kéz,
akárha ácsmesteré.
A kiszáradt test
vihart álló fa.
A vonó alatt szikrázó
hegedűt keményen
a szívedhez szorítottad:
„Ez még birtokom...”
És vele az égbolt is
zokogott.

AZ Ő FÉNYÉBEN

(În lumina ei)

A házadat nem látod, mert benne laksz.
Övé minden mozdulatod.
Ami övé, a tied is.
Ami tied, az övé is.
Létezni csak énekében tudsz:
mint vízcsepp a tengerben,
mint kévében aranykalász,
mint végtelen fény darabkája.
Ennyi a hazád —
benne élsz, általa, érette.

***MILYEN KÖLTŐ,
KEDVESEIM***

*Beke Sándor
fordításai*

Nicolae Prelipceanu

(1942–)

EGY ÉJSZAKA

(O noapte)

Halálom előtti kézírásomat
olvasom a papíron
egy ceruza mindent elárul rólunk
leereszkedik egy éjszaka

Egy tűnek is elég átjusson
a vékony papíron
a puha szavakon
rajtam rajtad
mindkettőnkön

Állj talpadon ott a mély legmélyében
mint egy fehér betű az éjszakában
az ábécé melyből kihulltál
ismeretlen messze van

ZÖLD SZEMEK

(Ochi verzi)

Adrian Popescunak

Költő úr kérlek jöjj közelebb
és mondd meg nekem mit érzel
hajad miért mered égne és miért
leszel libabőrös

ha meglátsz
kérdezte a zöld szemű halál
miközben a fekete szemű halál
mint bármelyik nő
kíváncsian nézte végig a jelenetet

IFJÚKORBAN

(In tinerefe)

Paul Orleanunak

Együtt garatra öntjük azt a langyos vizet
melyben nemrég
fürdőzött egy titokzatos angyal
ezt a folyadékot gyógyírként az egyedüllét
ellen ajánlják

ki tudja gondolunk-e mi arra hogy
közvetlenül e szertartás után
ki tudja mi következik még és hogyan
alakulunk majd át
valamilyen váratlan dologgá talán jobb lett
volna ha nem isszuk meg azt a vizet

valóban felismerhetetlenné leszünk
pillanatok alatt vagy pár év múlva
becsukódik a szemünk
lelassulnak értelmi képességeink s a végén
majd feltesszük a kérdést
mi is volt azzal az esővízzel a pohárban
melybe nagyon régen fiatal korunkban
egyszer átszűrődött az idő

Mariana Bojan

(1947–)

A KONYHÁBAN

(În bucătărie)

Egyre inkább egyedül vagyok
a szívemben.

A konyhában összeszorulva
ujjaim között, mint kullogó,
úgy csordogál a halál.

Kendervászon terítővel
letakarom eleségem,
hogy ne vegye át a hold íze
az egyedüllét-csecsemőjét.

A HÁZAK ZSEBEIBEN

(Prin buzunarele caselor)

Egyedül is maradhatnék
ezzel az emberrel.

A felhők, mint apró gyermekek,
lassan bejárják
a házak zsebeit.

Éljünk, hogy halálát várjuk
egy keserű pillanatnak.

Sokszor húsz évre,
máskor száz évre lenne szükség,
de mi már betöltöttük
a türelem öröklétét.

MENET KÖZBEN

(În treacăt)

Ma éjszaka egy tavirózsa
öngyilkos lett.
Mint egy madár...
A borjúcsorda a csendet megterhelve
az eső felé vette az irányt...
Én egyedül — mint egy gyémánt —
a nagyvilágban
keresem a kertet.

MILYEN KÖLTŐ, KEDVESEIM

(Ce fel de poet, dragii mei)

Egy szerelem
sem teljes szerelem.
Egy szerencsétlenség
sem jelent teljes halált.
Minden kételyekkel párnázott,
még a halált is
különleges elvtársi kapcsolatok
fűzik a reményhez, az álomhoz,
a félelemhez.
Én költő vagyok — lám —, e költemény
kapujánál nyöszörgöm
húzom az időt, megcsúsztatom,
idegeskedem,
kővé változom,
mint egy jógázó öreg,
szívemet férfiasan mintázom,
hogy azonnal letérdepelhessek

egy fekete bojtóján előtt.
Milyen költő vagyok én, kedveseim?

MINT EGY VAK VIPERA

(Ca o viperă oarbă)

Segíts meg éjszaka,
hogy lehunyt szemem mögé
bújtassam el ezt az évet.
Pihentesd meg talpam
az út sebeitől.
És engedd, hogy álmom
kőbe meneküljön,
mint egy vak vipera.
Majd édes tehernek
rendeld ki nekem ezt a követ.

KELLEMEK REGGEL

(O dimineață plăcută)

Füzetembe
egy szúnyogot rajzoltam,
a rajz nem volt szép
és nem is volt fontos,
de látjátok,
a falon találkoztunk,
ő a szürke gondolatom
útjában szökdécselt,
reggel így töltöttük el együtt az időt
az ébredés hajnalán.

(*Matilda*)

A FÉLELEM

(Frica)

Ha nem így lett volna,
Belülről kopogtat,
Mint egy szív.

HOGYAN LETTEM HÁZ

(Cum am devenit casă)

Egy este
gyermekkorom udvarába
belépett a tanító
és megkérdezte tőlem:
Mi szeretnék lenni, ha nagy leszek?
Ház szeretnék lenni! — válaszoltam.
Egy nagy befogadóképességű
és meleg ház, mely egyszerre minden
mesehallgatót befogadjon.
Időközben a tanítóm meghalt
— nyugodjék békében —,
én pedig azóta valóban ház lettem...
Olyan ház, melyben néha
egyedül beszél valaki.

Vasile Dan

(1948–)

ÚJÉV

(Prima zi din an)

Az év első napja vizes.
Úgy tűnik, hogy fény helyett hamu hull
a tavakra, a házakra.
Mindezekre — mint egy kontaktlencse —
az ég hull.
Egyáltalán nem érzed a feszülten várt
ősrobbanást,
a vérnek a rajtját,
a szél élesen sípoló hangját,
mely csak fokozza a szikrát
Isten szájából.

SEMMIVÉ VÁLÁS

(Praful s-alege)

Lehet, hogy holnap írok egy új költeményt.
Ma beteg vagyok.
Minden elpusztul.
Az eszmék a könyvekben, akár a piranják
a vízben.
Saját húsom morzsaléka
az ujjaim között.
Míg kielégülnek.

SZEMEIM KEZDTEK LÁTNI

(Au ajuns ochii mei să vadă)

Szemeim kezdtek látni
az anyagot, az éjszakát, a szakadékot,
az eget,
a kis lángot, a villámot,
az ismeretlen zöld vérét a fűnek,
a szívet, mely élteni őt.

TE

(Tu)

Neked van szíved,
testedben zöld vér csordogál,
akár a tavaszi felhőknek,
neked hegyes körmeid vannak,
mint a vérfertőzött isteneknek,
te becsuktad a szádat,
hallgatsz,
te sosem mondasz semmit,
te létezel.

TÉLI MESE

(Poveste de iarnă)

Míg ellát a szemed
vékony hórétegen, A4-es papíron
fekete betűket ásol. Fehér hó,
mely annyira könnyen lángra kap.

KICSI ÉLET. MINDIG MEGSZEGETT PARANCSOLATOK

(Viața mărunță. Porunci mereu încălcate)

Ne igyál. Ne emeld fel a kezed.
Ne emeld fel a fejed. Ne fordítsd meg
a fejed. Meg ne botolj,
ha egyedül olvasol az utcán.
Ne próbálkozz. Ne keress.
Ne gondolkozz. Ne hajolj le.
Ne kételkedj. Ne kiálts.
Ne kacagj. Ne tagadj.
Ne kérdezz. Ne mondj semmit.
Ne higgy. Ne nézz beszélgetőműsort
a tévében.
Keresztre feszülten ne aludj egyedül
az ágyban, mint Jézus
fej fej mellett a Nagy Inkvizítorral,
hallgass, mint Mircea Ivănescu,
a költő, közben most
hallgass, ne tudd, hogy tudod.

Virgil Mihaiu

(1951–)

MI

(*Noi*)

nem lenne jogom
sok levegőt remélni

mikor fúj a szél
a Gangesz deltájából

a lélegzetek
megfullasztanak a mézzel

kezünk között
szúnyogok röpdösnek

csupán a következő álomban vagy itt
a nők ismét benyomulnak akár
a mintaképek
sápadtan megrezzenünk
úgy ahogyan a másolatok is leválnak
az eszmékről

annyira bizonytalan a repülés
a csalóka víz az örök tűz

néha fontosabbnak tűnik
a levegő

hozzáérünk ajkainkhoz és meggyújtjuk

majd újra megérintjük őket

hogy emlékeztessenek majd
az immanens és nem létező befejezésre

KÉTÉRTELMŰ SZERELEM

(Ambiguitate de amor)

kiszáradt torkod
forrás-
pontjáig

az antarktiszi
átjárói

kétarcú tallérok
melyekbe arcunkat
beletemetjük

A MÁSODPERC MEGSZÜLETÉSE ÉS HALÁLA

(Nașterea și moartea secunde)

Egy gesztus:
könyvet tart
a kéz
a szem
könyvoldalra szegzett

A kezek már régóta
bámulatos világűröket dédelgetnek

A szem csupán részleteket derít fel
részecskéket

Az elmében
egy rendes lány
nagymeretű mellei

AZ ELŐRELÁTÁS FELÉRTÉKELÉSE

(Evaluarea optimismului)

nem merném kijelenteni
hogy a helyzet a legjobb
 ó ezt nem merném
de mert ti ösztönöztök
új erőt adtok nekem
és mindig mellettem álltok
 ó igen ezt megteszem
hogy az egész világ
jól érezze magát
 nem nem a végtelenségig
csupán annyi ideig
amíg fénytelen
világítanak a csövek
 igen igen a mágikus önszuggesztió
igen-igen a má-gi-kus ön-szug-gesz-ti-ó

Ion Cristofor
(1952–)

CSILLAGOK KRÓNIKÁJA
(*Cronica stelelor*)

Egy szobában bezárva molylepkékkel cigarettázok,
kitömött kanárikkal beszélgetek és álmodom.

Az utóbbi időben egyre ritkábban látogat meg
hisztérikus gazdájával együtt
a kékszemű macska.

A Nap vőlegény-kosztümben
egy ibériai katedrálisba vonult bánatosan.

Egy egész élet óta mind csak a csillagok
monográfiáját írom,
S a szünetekben a falakon keresztül hallom,
miként nőnek a szomszéd lányok mellei.

Az esti vonagnál Jézust várjuk
Éremmel, rézfúvós zenekarral, töviskoronával.

Ugat egy kutya, kiabálnak az újságok, széthasad
egy ország, meghal egy gyerek,
A megalázott liliomok és petúniák a földet
nézik lehajolva.
Feltűnnek a csillagok, az ég tüzes és fúj a szél.

A békák silenzio stampa-ba vonultak.
A tévéadók és az akadémiák hangzavarban
zöld vágottat adnak a kutyáknak.

A bordélyházak és a bankok pénzt számolnak,
becsapnak valakit, lekapcsolják a lámpát.
A sarki benzinkút mellett lányok fecsegnek
és cigarettáznak.
A kelekótya Hold bolondos táncot jár a járdán.

S lám, most annyi idő után a saját bőrömmön
tapasztalom,
hogy esténként a csillagok távol tartanak
engem, s egyre inkább hálátlanok.
Íme, jó alkalom ez arra, hogy rágyújtsak
egy cigarettára, s lehajtsak egy pohár bort.

Fent a tébolydában hárs-, kékhold- és kaporszag
illan.
Szűz Mária, a mosóasszony, fehérre meszeli
a fákat.

A CSERESZNYEFA

(Cireşul)

Hátunk mögött dohányültetvény susogott.
A rekedt hangú katonák
Felfele haladtak a ködben úszó dombon.

Az udvaron a kivirágzott cseresznye fa alatt
Az öreg gramofonja zenél.

A pléhtáblából készült háztetőn
A galambok léptei alatt
A Nap úgy forog, mint egy műanyagkorong.

EGYESEK NEM SZERETIK A VERSET

(Unora nu le place poezia)

Mit tehetsz,
Egyesek nem szeretik a verset,
Inkább a tésztát s a bort kívánják, amit az anyóstól
kaptak ingyen.

Egyesek nem olvasnak verset,
Inkább megsimogatnak egy kutyát vagy egy macskát,
Csak én simogatom meg a verset, mintha a vers
egy kutya
vagy egy macska lenne.

Csak én rágcálom a szavakat s beszédűtől rúgok be.
Csupán még annyit, hogy a versek nem ugatják meg
a Holdat,

Nem nyávognak az ajtónál,
És legfőképpen sokkal diszkrétebbek, mikor
besurrannak

Az emlékezet redői mögé,
Mint egy fehér kiséger a tanító néni szoknyája alá.

ÁRNYÉKOD

(Umbra ta)

Árnyékodban állok,
Mint cselló a fekete tokban.

Az öreg almafa kivirágzott.
Az éjszaka alatt
Madarakká változtak az emberek.

A széthasadt felhők között
A költő szobájába bepillantó Hold
Elolvassa a költemény végét.

A PORCELÁN NŐ

(Femeia de porțelan)

Az én házam emlékekkel és sajnálattal
bútorozott,
Szekrényekkel és székekkel, melyek zöld
erdőben susogva
Fatörzsnek képzelik magukat.

Az én házamban egy porcelán nő
Párnaszékben zavartalanul olvassa
Az élet művészete című könyvet.

Este, mikor a munkából hazatérek,
Csupán négy szót sóhajt változatlanul nekem:
„Jó estét kívánok, kedvesem!”

Éjszaka álmomban
— Mint halott karján
Egy csodálatos aranyórát —
Úgy hallom dobogni asszony-szívét.
Még a Hold is visszafordul fényes arcával
A nagy és magányos kikötő felé.

A HOLD ÉS A RÓZSA

(Luna și trandafirul)

Ez a Hold látta Szodomát lángokban,
egyik este ez a Hold
Auschwitzban és Treblinkában
látta füstté változni
az embereket.

Ez a Hold akkor pillantott meg engem,
amikor térdre estem lábaidhoz,
s csupán egy szerelmes ifjú voltam.

A fenyőerdő fölött nyugodtan pályára
lép a Hold.
Sötét kertben a kerítésen rigó fütyörészik,
a patak — mint dobókockákat — úgy
vegyítgeti az apró kavicsokat.

Most néhány másodperce
házad fölött a sors árnyékai láthatatlanul
elvonultak.

A macska lábai alatt
úgy bomlik az élet, mint cérnagomolyag.

Tekints a Holdra, csodáld meg a rózsát,
mintha utoljára láttad volna.

A SÁRGA FALEVELEK

(Frunzele galbene)

A jó Isten fától fáig, szőlőskerttől szőlőskertig
leltározza a seregélyeket,
mindaddig, amíg az ősz bele nem fárad ebbe
a szőrszálhasogató számvetésbe
és meg nem nyitja az ég kapuit
a mesetarsolyával érkező hópihéknek.

A távoli hegyek aranyruhába öltöztek,
az öreg fák s a lombok repülési tanfolyamot
végeznek.

Vállunkat gyöngéd kéz öleli át,
a sárga falevelek utazni készülődnek.

Nagyapa tanulgatja a halált.

HÍREK

(Vesti)

Kérdem, ki találta fel az egyedüllétet,
Ki találta fel a kulcs lyukát, ki a nők melleit?
Nehéz válaszolni erre, mikor a költő szobáját
sivatag lepi el,
Mikor mindenki már csak suttogva beszél,
S az összes bölcs pusztába menekült el.

A világ sötét hírei
mint felhő, úgy vonulnak az égen.

Az íróasztalra hull a hó
A bértollnok megfagyott fejére.

Marta Petreu

(1955–)

**ÁLDOTT
AZ ÁRTATLANSÁG**

(Binecuvântată este candoarea)

Ma éjszaka magamról beszélek neked.
Ma éjszaka a testem szomorú.
A család elvont melegében
minden könyvoldalon halálát leli az írásmű
hercege.

Áldott legyen a púderes dobozból áradó
ártatlanság!

A könyv hercege mindenkiben meghal
és egyre meghal.

ELÉGIA

(Elegie)

A nyíló és becsukódó
ajtók között
mindketten pihenőhely vagyunk.

NAGY SZAVAK

(Vorbe mari)

Gyötört mankói a képzeletnek.
Elkopottak. Búzösek.
Puha csontjai a költeménynek.

Petru Romoșan

(1957–)

**GYERMEKKOROMBÓL
A DISZNÓ**

(Porcul din copilărie)

Egy disznó, két disznó, három disznó,
négy disznó, öt disznó,
hat disznó, hét disznó.
Milyen fekete, édesanyám, föl akart falni,
édesanyám,
takarodj, disznó,
a patakra vittem fürösztetni,
én tartottam vérének az edényt.

A fehér disznó, a fekete disznó, a kék disznó,
gyermekkoromból a disznó.

Merre repül a tengerbe fulladt
disznók lelke, a gadarénusoké,
az összes disznó lelke hová repül el?
Hová repül el a disznó lelke,
a csalán lelke, a cseresznyefa lelke,
a veréb lelke,
a disznók teste hová lesz el?

A fehér disznó, a fekete disznó, a kék disznó.

TÉLI TÖRTÉNET

(Poveste de iarnă)

Kezeim mindig sápadtak,
ezért zöldre festem őket.
Arcomat kacagva beborítom velük.
Fejemet lehajtom a fehér papírlapra.
Délben a legöregebb kakasok ébresztenek fel.
A zöld színről akartam mesélni nektek
vagy a halál gondolatáról.
Megváltoztat valamit a vers?
Megváltoztat valamit a vers? kérdezte.
Nevetett.
Nevetett csupán.
Fogai jobban csillogtak mint a halál.

A MACSKA ÉS A BÉRTOLLNOK

(Pisica și scribul)

Vérfoltos lábakkal, halkán lépkedve,
íróasztalomon megjelent a macska.
Ő a mi gazdánk macskája.
Ő ott volt.
Kétségtelenül mindent hallott.
Mindent látott.
Figyelmetlenül a vértócsába lépett.
Ő semmit nem tudott elmondani nekem.
Ő nem tudott írni.
De a macska nem félt úgy,
mint ahogy a világon félnék az emberek.
Őt csak a mi gazdánk kutyáéhoz hasonló

nyugodtsága ijeszti meg. A felfuvalkodottság!
A macska vérfoltos lábakkal, halk léptekkel
vonult végig az én fehér ívpapírom felett.

ELSZÁRADT LEVELEK

(Frunze moarte)

Tegnap éjjel megfestettem körmeimet zöldre.
Ma éjjel azt mondom magamnak:
Körmeim még zöldek és egyenként lassan lehullnak,
leesnek.

FELHŐK

(Norii)

Előjöttek az alázatosak —
sötét urai a nedvességnek.

EGY IBOLYAFOLT

(Un pălc de viorele)

A mi vidékünkön a halál is
egy komédia.
Akasztásra a kötél sem jó,
s a szederbefőtt is méreg.
Péter, Péter, ez a tavasz
nem egy komédia.

Mikor a kétségbeesés a legsötétebb,
mikor a fájdalom a legmélyebb,
nincs mit tenni, értelmetlen,
akkor, s csak akkor borítom be arcomat
egy ibolyafolttal, egy kék pázsittal.

Gabriel Cojocaru
(1962–)

SZÉPIA FÉNYKÉP
(*Fotografie sepie*)

és nézd hogy jönnek
a gondolat áldoztatásáról
az én apám a föld embere
az én anyám
egy csillagfény
csak én
láthatom őt
igyekszem még egyszer
marasztalni őket... de
vajon most
ki kit keres?

KÖLTEMÉNY
ESMERALDÁNAK
(*Poem pentru Esmeralda*)

énem ÉNEDDÉ
változik át
s felülve a Nagygöncölre
az Északi-sarkon
megolvasztunk néhány jéghegyet
a TE neved
vérembe vésődött
ezen a csillagászati nyáron

a szívtől a csillagokig
— egyszerre mind —
a tégláimat gyártom
engedd hogy tudjak
többet mint tudok
engedd hogy létezsek neked.

KÖLTEMÉNY AZ ÉG HÓTORLASZAIRÓL

(Poem de pe troianul cerului)

saját magunknak el kell mondanunk
„taníts meg, hogy alkalmazhassam a féked”
hogyan is tudott elevezni
a csillagokig a könnycsepp
ebben a szobában hogyan tudnék
védekezni melleid
eszméletlenségétől
mindaddig amíg elkezdődné
a medvék tánca
mint egy borostyán-rémület-ölelés
eső a marokban.

hé,
valaki meg tudná-e mondani nekem
milyen sokat nevettem
születésemkor...
milyen sokat sírtam
születésemkor

talán?

A LEBBENŐ FÁTYOLT FELEMELVE

(Ridicând vâltul precesiei)

néha csak a jobb kezemmel
máskor félénken mindkettővel
biztonsági határ-
hálóm vagy

és eljön az idő
mikor elgörbülnek a pályák

így ismertem meg a máglyámat
s álmomban keringő véretem
hosszú utazásra küldtem
az elolvadt hó felé.

HÓDOLAT

(Reverență)

egy más napon s egy
más órában új fényeken is túl
a megmaradt erdőrengeteg
szétszórja és összeszedi
leveleimet
hang nélküli ének
melletted állok
áthatol egy csillag
ágyat vetettem neked
a szívemből

KI NEM MONDVA

(De-ne-rostitul)

két összezárt
ajak mellől
csupán NEKÜNK
nyílt szét az ég,
két szív — egyetlenegy láng,
zálogként
egy csókom otthagytam
lábad hajlékony növényén

mostantól minden nap
azért fogunk sietni
hogy a holnapi fénnel
találkozzunk.

KÖLTEMÉNY VARÁZSTALANÍTÁSRA

(Poem pentru desvrăjire)

a farkasok vérző holdját bekovácsolva
az istenek szemét
meglátod az égen
s nem ismered fel őket —

ki küldte
ezt a port fölénk,
mely belepett minket?

kinek kell alá vessük magunkat?

„tűz, tűz —
kiáltotta valaki,
de ez csak
a SZERELEM volt.”

Aura Christi

(1967–)

NE IJEDJ MEG

(Să nu te sperii)

Bármi történik, ne félj.
A fű ugyanolyan zöld, mint máskor.
A gondba esett fény-pegazusok
könyvként lapoznak téged

és késnek, mintha megnyugvást
találtak volna egy elhagyatott házban.
Ne félj. Szemével kacsint az ősz
az ismeretlen emberfiának.

Az évek hamuja mindent beborít.
Érett kerubok hullnak az égből.
Zümmög a sors. Eljött az idő.
A vaskor ideje-álma széttörik.

Ne félj. Itt vagyok.
Illatokban, sasokban, színekben várlak.
Ez az országút az én kezem,
ami általad lett oly sokszor végigjárva.

RÁOLVASÁS

(Descântec)

Kinek a szenvedése
vert fészket bennem,
és elmenni sem akar,
maradni sem?

Mely isten kiáltja
testemben fájdalmát,
szörnyű szépség,
izgalmas kvadriga?

Milyen zúgás örvénylik,
darál, nő, vergődik,
mint élet és halál
közt verdeső madár?

ELÉGIA

(Elegie)

Mindenütt kialszik a nyár, mint egy álomban.
Úgy érzed, hogy valami kialudt tekinteteden.
Tükörbe nézel és hallgatod magad gagyogva:
én már nem vagyok én, én nem vagyok.
Minden idegen, elveszett és messze távol.
Senki sincs, és mégis valami megrezzen;
valami láthatatlan, mint egy szárny lebeg mintha,
mely könnyen megérint, míg elhaladsz.
Senki sincs, ismétled, épp senki.
S akkor mégis miért telik meg
valami lehetetlennel és nehézzel a távol?

Elképesztően szaporodik a sötét;
nemsokára mindent ellep
s fészket rakva kézbe, ikonokba,
homokórába és szemekbe költözik.
Egy halott nyelv elfelejtett igéje
választ el az égtől.
Semmi sincs. Várj. Az éjszaka tárul.
A szobád megtelik sötéttel,
ami arra emlékeztet, hogy ki voltál
egy másik életedben, talán; lényed felszínén,
messze,
annyira messze, minden idegen.
Mint ahogy elő van írva, rövidülnek a napok.
Nőnek a másodpercek, erős az éj parfümje,
s a lény leegyszerűsödik a szívre, a szemre,
a lélegzetre.
Kinek az arca körvonalazódik, s mutatja
magát hirtelen?

Adrian Suciu

(1970–)

ADDIG SÍRJ, MÍG PUHA LESZ A NAGYKABÁT...

(Să plîngi pînă se înmoaie paltonul)

Sorok, sorok, életre ítélték gyötörnek
egy cimbalmot.
Az életre ítélték hosszú sorban állnak
és próbálgatják
a merev nagykabátokat az előcsarnokban
a tükör előtt.
Az egyiknek felfoghatatlan, hogy miért
ébresztették fel,
s hogy ő egyáltalán mit is keres a tükör előtt.

Élőnek lenni egyszerű:
Csak a letérdepelt Istent kell látnod
és addig sírj, míg megpuhul rajtad a nagykabát.

HERVADÁS-SZERZŐDÉS

(Tratat de ofilire)

Lakásod zugában, ahol a gyertyák fénye
csak kényük és kedvük szerint lángol a világba,
a Nép Prófétája azt fedezte fel, hogy mindegyik virág
a maga természete szerint hervad: egyeseknek időre,
másoknak levegőre, a többinek melege van
szüksége.

Végigtanulmányozta a hervadás formáját és szakaszait
és végkövetkeztetéseit nem írta le.

„Örülj a virágnak, mely elhervad!”

Csak ennyit írt le...

A BARÁT, AKI MAJD ELÁRUL

(Prietenul care va trăda)

Ő egy asztalnál ül veled és a te szájaddal
issza a bort. A te karoddal simogatja a nődet.
Szemeddel nézi a gyermekeidet. Elkísér
a levegőben, a vízen, a szárazföldön, amikor utazol.
Tévtudon kényeztet, mint a koporsóját
próbálgató ember.

Azt mondja neked, hogy nem érdemes
felkelned csak akkor, ha imádkozni fogsz.
Arra tanít, hogy az elmélkedés a valóság állatkertje,
és arra, hogy a világot ne hagyd úgy, ahogy kaptad.
Még a nyelvtan is egyezik Vele:
ha analfabétaként beszélsz Istennel,
a legszebb mese a párbeszédben elmarad.

A halál egy jó barát, mely egy napon
biztos, hogy cserbenhagy.

Nina Hoza

(1975–)

A ZSELNICEMEGGY

(Málnul)

valamikor valaki azt mondta nekem,
hogy a zselnicemeggynek,
amíg nő, nincsenek álmai,
 hogy ő
 csak felfele tekint,
a naphoz közel rajzolt
 pont felé...

 még azt is elmondta,
 hogy soha nem vágyik
 a szülők után,
s hogy a zselnicemeggy
 a szüleit
 mindig a gyökerei alá
 temeti el,
 s ekképp
 minden nap
homlokon csókolja őket...

a gyermekeiért sem vágyódik,
 mert ágain
 fészkeket rak,
 s így leveleivel
 dédelgeti őket...

a zselnicemeggynek egy szenvedélye van:
amióta ismerem,
a tavaszba
minden évben
szerelmes lesz,
míg orcája kivirágzik.
ilyenkor annyira virágba borul,
hogy a szeretettől kivirágzott
zselnicemeggy láttán

még a szüleikért,
s a gyermekekért
örökké síró emberek is,
még azok is
elmosolyogják magukat!

Uram, ne változtass földdé!
álmaimat, vágyamat és szerelmemet
számtalan talp
zúzta szét eddig!

változtass esővízzé,
hogy elvegyüljek benne!

majd engedd,
hogy a zselnicemeggy gyökerénél
megpihenjek!

NYÁRI...

(De vară...)

Hideg esőkben, csordogáló zajban
Álom-sorok folynak,
S a szem is megfullad a gondolatban
Hideg esőkben, csordogáló zajban...

A fény vakította dörgésben
Hallszik a múltból: régi nyarak kiáltanak...
Lassú a pillanat szárnycsapása
A fény vakította dörgésben...

S az ezüst nap pillanata
Belopódzik egy szomorú lapra...
Lélegzik a nyár-illat,
S az ezüst nap pillanata.

És esik... és dörög... és pillanatok...
És fölajzott húr a gondolatom...
Nytott könyv a lelkem otthona
És esik... és dörög... és pillanatok...

A VISSZHANG...

(Ecoui)

A környéken akkora sötét és köd honol,
Hogy utat nem találok... keresni hiábavaló...
Köröttem sűrű köd leng... füst van
És csend, mi keserves halálként fájó...

Vaksötétben kószálok s végtelen mélyben,
Varázs ez, mely önkívületben hordoz magával...
Nem tudom, valóság-e, vagy álom,
És rám nehezednek a súlyos kő-szárnyak.

Éhes sasként köröz a szemem,
Kínozza őt a fény-kíválat...
Az ég és föld között elveszett a röptöm,
S a csendet megtöri a gondolat sóhajtása...

Elvesztem... megállok és majdnem végem,
De messziről hallok egy hangot:
„Keress magadban! Majd meglegelheted
A fényt — A fényt az éjszakában!”

És ez a hang gondolatomba ágyaz,
Betakar szent suttogása...
Átölel a visszhang... szent visszhangja
fölemel... utamat előttem kitárja...

ÉN, NEM TUDVA...

(Iar eu, neștiind...)

túl közel kerültem
az egymással harcoló hegyekhez,
a hegyek meg kardélet
kovácsoltak belőlem.

miért keresztelkedtél meg azon az éjszakán,
amikor épp akkor kezdtek hullni a falevelek?
melledre tapadtak
és védtelen maradtál,

én mit sem tudva,
átöleltelek
és áthatoltam a szíveden.

mindörökké magamon hordom
testemre
száradt véredet!
ha tudtam volna,
hintát építék a tűzhányóban
a hullámok között,
hogy néha-néha lábad sarkával
megsimogasd
kővé változott testemet.

IKERLELKEK

(Suflete gemene)

Az örök kergetőzésben — ketten — mi vagyunk
a nappal és az éjjel...
Tél és nyár vagyunk... ikerlelkek, melyek nem látják
egymást sohasem...
Ellentétes pólusok vagyunk a Föld végtelenségében,
A szerelem boldogtalanjai, a sors figurái, gondolat-
fegyencek...

Éhségem vagy és szomjúságom, kenyerem és
borom...
Idegen vagy nekem, gazdám vagy, hozzád tartozom...
Kék fényem vagy, te vagy a fény nekem,
Hidegem vagy és napsütésem... békém és vétkem...

Szemedben én vagyok a jól elrejtőzött könnycsepp,
Lelkedben szenvedély vagyok... kimondhatatlan
szerelem...
Rózsád vagyok és tüskéd, kívánságod vagyok és vers,
Kalászkod vagyok és gerezded, mit nem szüreteltél le...
Múlnak a pillanatok, a napok, az éjszakák is telnek...
Gondolatom méreggá lett, hogy nem láthatlak többé
sohasem;
Hallani sem foglak, nem leszel enyém, s érezni téged
nem lehet...
És szárnyaszegett a repülésem... és tövismadárrá
lettem...

MESE

(Poveste)

az erdőben utat szőttünk magunknak,
s elrejtőztünk az öreg bükkfák sűrűjében.
szerelmünk zöld volt,
mert harmatot ittunk reggelente.

nappal a madarakat kértük,
hogy nevünket
hangosan szőjék énekükbe,
éjszaka a csillagokhoz esengtünk,
hogy a csillagjóslok elől
tartsák titokban nevünket.

de az erdőt belepték
az őszi éjszakák átkai...

testünket kitakarták a falevelektől
és utunkat eltérítették a mezőkön túlra
azokhoz a folyókhoz, melyeket
terméketlen földek választanak szét,
s ahol elvesztettük egymás nyomát...

ma
csak a madarak dalaiban
vagyunk még

és azoknak a könnyeiben,
akik megtanultak
a csillagokból jósolni...

T A R T A L O M

ÓDA AZ EPERFA ALATT

Ráduly János fordításai

Tudor Arghezi

MÉLABÚ 7

Geo Bogza

AZ ORGONA 8

A FOLYAM EMBEREI 8

Maria Banuş

ÓDA AZ EPERFA ALATT 10

KÖRMENET 11

A DARÁLÓ 11

SOK SZÓ 12

A RÚNÁK 12

FAKÉNT 12

MÁRCIUSI ALKONYAT 13

FÖLDTAN 14

LÁTOGATÁS 14

ELTÁVOLODÁS 14

ŐSZI CERUZA 15

Ő, A VERS 15

AZ ÁCSOK 16

Mihail Crama

MIFÉLE... 17

MUNKÁS ÉVEIM 17

ÁTMEGYEK 17
MUNKA UTÁN 18
HÚSZ ÉVESEN 18
EGYSZERŰ 19

Victor Felea

MENNYI SZÓ 20
KÉSŐ 20

Vasile Nicolescu

SZÁGULDÁS 22
AZ UTOLSÓ ABLAK 22
KAGYLÓFELIRAT 23
AZ ÉJ 23
ÜDESÉG 23
ÉJSZAKÁS ÉNEK 24
AZ ŐSZ 24
JÖN IDŐ 25
MÉRETEK 25
HA HATTYÚ LETTEM VOLNA 25
NAPLEMENTE HÁTSZEGEN 26
SZÁRNYAM VAGY 26

Nichita Stănescu

STRESSZ 27
LÁTÁS 27
ÉNEK 28
CSOMÓ 8 28
ARS POETICA 29
MÁS LEVONAT 30
MINDIG MÁS HARANG ZÚG 30
BÁTORÍTÓ ÉNEK ANDIA ISTENHEZ 31

LÉPCSŐFOKOK	31
IOV MEGKÍSÉRTÉSE	32
ÁLMODTAM, HOGY ÁLMODOM	33
A HARMADIK TESTAMENTUM	34
TÁPLÁLÉK	35

Marin Sorescu

ERUDÍCIÓ	36
KÖRKÖRÖSEN	36
KÉP A TENGERRŐL	37
HALHATATLANSÁG	38
SZÉTHULLÁS	38
LÉTRA	39
ÉDES ÚT	39
SZOKRÁTESZ	39
EGYETLEN ÉLETTEL	40

Ana Blandiana

REPÜLÉS	41
A HATÁR	41
NEM ÉNEKLEM A FALEVELET	42
DÉR	43
ÉSZAK	44
ZSOLTÁR 2	44
ANYÁM	45
TAGLEJTÉSEIM	45
GYANAKVÁS	46
KOMPROMISSZUM	47
TEST	47
GÖRGŐZNEK	48
MÉRT NE TÉRHETNÉK VISSZA?	49

Aurel Hancu

ANYÁM 50
A KÖR ÉNEKE 50
A HEGEDŰ 51
AZ Ő FÉNYÉBEN 51

MILYEN KÖLTŐ, KEDVESEIM

Beke Sándor fordításai

Nicolae Prelipceanu

EGY ÉJSZAKA 55
ZÖLD SZEMEK 55
IFJÚKORBAN 56

Mariana Bojan

A KONYHÁBAN 57
A HÁZAK ZSEBEIBEN 57
MENET KÖZBEN 58
MILYEN KÖLTŐ, KEDVESEIM 58
MINT EGY VAK VIPERA 59
KELLEMEK REGGEL 59
MATILD 60
A FÉLELEM 60
HOGYAN LETTEM HÁZ 61

Vasile Dan

ÚJÉV 62
SEMMIVÉ VÁLÁS 62
SZEMEIM KEZDTEK LÁTNI 63

TE 63
TÉLI MESE 63
KICSI ÉLET. MINDIG MEGSZEGETT
PARANCSOLATOK 64

Virgil Mihaiu

MI 65
KÉTÉRTELMŰ SZERELEM 66
A MÁSODPERC MEGSZÜLETÉSE
ÉS HALÁLA 66
AZ ELŐRELÁTÁS FELÉRTÉKELÉSE 67

Ion Cristofor

CSILLAGOK KRÓNIKÁJA 68
A CSERESZNYEFA 69
EGYESEK NEM SZERETIK A VERSET 70
ÁRNYÉKOD 70
A PORCELÁN NŐ 71
A HOLD ÉS A RÓZSA 72
A SÁRGFALEVELEK 73
HÍREK 74

Marta Petreu

ÁLDOTT AZ ÁRTATLANSÁG 75
ELÉGIA 75
NAGY SZAVAK 76

Petru Romoșan

GYERMEKKOROMBÓL A DISZNÓ 77
TÉLI TÖRTÉNET 78
A MACSKA ÉS A BÉRTOLLNOK 78
ELSZÁRADT LEVELEK 79

FELHŐK 79
EGY IBOLYAFOLT 79

Gabriel Cojocar

SZÉPIA FÉNYKÉP 81
KÖLTEMÉNY ESMERALDÁNAK 81
KÖLTEMÉNY AZ ÉG HÓTORLASZAIRÓL 82
A LEBBENŐ FÁTYOLT FELEMELVE 83
HÓDOLAT 83
KI NEM MONDVA 84
KÖLTEMÉNY VARÁZSTALANÍTÁSRA 84

Aura Christi

NE IJEDJ MEG 86
RÁOLVASÁS 87
ELÉGIA 87

Adrian Suciu

ADDIG SÍRJ, MÍG PUHA LESZ
A NAGYKABÁT... 89
HERVADÁS-SZERZŐDÉS 89
A BARÁT, AKI MAJD ELÁRUL 90

Nina Hoza

A ZSELNICEMEGGY 91
NYÁRI... 93
A VISSZHANG... 93
ÉN, NEM TUDVA... 94
IKERLELKEK 95
MESE 96

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ

A könyv szerkesztője: BEKE SÁNDOR

A borítón Páll Magdus illusztrációja

Nyomdai előkészítés: Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

A szerkesztőség postacíme:

535600 Székelyudvarhely, Tamási Áron u. 87

Telefon/fax: 00–40–266–212703

E-mail: egondolat@yahoo.com; egk@freemail.hu

ISBN 978-606-534-103-6

www.erdelyigondolat.ro

Készült az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó Nyomdájában,
Székelyudvarhelyen

